

prima instanță: I. Busuioc
instanța de apel: N. Vascan
A. Pahopol, V. Bogoroș

dosarul nr. 2ra-1126/12

DECIZIE

11 iulie 2012

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Nicolae Clima, Vera Macinskaia

Svetlana Caitaz, Ghenadie Nicolaev

examinând în ședință publică recursul declarat de Publicația Periodică „Ziarul de Gardă” SRL, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion împotriva Publicației Periodice „Ziarul de Gardă” SRL cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 7 decembrie 2011 și încheierii judecătoreii Centru mun. Chișinău din 19 iulie 2011

c o n s t a t ă

La 21 martie 2011 Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion au depus cerere de chemare în judecată împotriva Publicației Periodice „Ziarul de Gardă” SRL cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion au menționat, că pe prima pagină a Publicației Periodice „Ziarul de Gardă” nr. 312 a fost publicat un articol cu denumirea „La Glodeni, mită pentru procurori” semnat din numele autorului Aneta Grosu, în care a fost publicată o informație precum, că Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion, ambii deținând funcția de procurori în procuratura raionului Glodeni, au fost implicați într-o acțiune ilegală de corupție și anume, au fost învinuiți, că ei au pretins de la cet. Albu Boris, locuitor al satului Ciuciulea raionul Glodeni bani în sumă de 1000 euro. Această informație nu corespunde adevărului, deoarece a fost publicată doar din spusele cet. Albu Boris și nu din informații concrete.

Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion consideră, că prin informațiile descrise în articolul nominalizat al Publicației Periodice „Ziarul de Gardă”, care are un tiraj aproximativ de 4622 exemplare și care au fost distribuite pe tot teritoriul Republicii Moldova, fiind citit de majoritatea cetățenilor, le-a fost ponegrită onoarea, demnitatea și reputația profesională ca cetățeni și ca procurori.

Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion solicită obligarea P.P. „Ziarul de Gardă” SRL de a publica o dezmințire despre informația răspândită în articolul nominalizat și repararea prejudiciului moral în mărime de 502000 lei și respectiv 505000 lei.

De asemenea, Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion solicită scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Prin încheierea judecătoreii Centru mun.Chișinău din 19 iulie 2011 Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion au fost scutiți de plata taxei de stat parțial în suma neachitată pentru cererea de chemare în judecată pe cazul dat.

Prin hotărârea judecătoreii Centru mun.Chișinău din 1 august 2011 redacția P.P. „Ziarul de Gardă” SRL a fost obligată, în cel mult 15 zile de la data intrării hotărârii în vigoare să publice pe prima pagină a ziarului o dezmințire cu conținutul precum că: „În numărul 312 din 10 februarie 2011 în Publicația Periodică „Ziarul de gardă” a fost publicat articolul „La Glodeni, mită pentru procurori” prin care procurorii din procuratura raionului Glodeni Ion Crișciuc și Constantin Cojocaru au fost învinuiți de estorcare de bani și luare de mită...” nu corespunde adevărului.

S-a încasat de la redacția Publicației Periodice „Ziarul de Gardă” SRL în beneficiul lui Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion prejudiciul moral în mărime de 250000 lei pentru fiecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 7 decembrie 2011 s-a admis apelul declarat de P.P. „Ziarul de Gardă” SRL, s-a modificat hotărârea primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și s-a micșorat cuantumul prejudiciului moral, încasat din contul pârâtului în beneficiul reclamantilor de la 250000 lei până la 10000 lei pentru fiecare, iar în rest hotărârea primei instanțe s-a menținut.

S-a respins recursul declarat de P.P. „Ziarul de Gardă” SRL împotriva încheierii judecătoreii Centru mun.Chișinău din 19 iulie 2011 cu menținerea acestei încheieri.

Publicația Periodică „Ziarul de Gardă” SRL a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 7 decembrie 2011 și încheierii judecătoreii Centru mun.Chișinău din 19 iulie 2011, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii și anularea încheierii primei instanțe prin care intimații au fost scutiți parțial de la plata taxei de stat cu obligarea acestora de a achita taxa de stat în mărimea stabilită de lege.

În motivarea recursului a indicat, că instanțele de judecată eronat au aplicat normele de drept material și procedural.

Reprezentantul P.P. „Ziarul de Gardă” SRL, Puiu Tatiana și redactorul -șef Grosu Aneta, în ședința de judecată a instanței de recurs au susținut recursul declarat, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii și anularea încheierii

primei instanțe prin care intimații au fost scutiți parțial de la plata taxei de stat cu obligarea acestora de a achita taxa de stat în mărimea stabilită de lege.

Intimatul Cojocaru Constantin, în ședința de judecată a instanței de recurs, a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Crișciuc Ion, fiind legal citat nu s-a prezentat în ședința de judecată a instanței de recurs.

La actele pricinii este anexat avizul de recepție care confirmă citarea legală a intimatului.

Audiind părțile prezente, studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În ședința de judecată a instanței de recurs s-a constatat, că prima instanță pronunțând soluția a obligat recurentul, redacția P.P. „Ziarul de Gardă” SRL, în cel mult 15 zile de la data intrării hotărârii în vigoare să publice pe prima pagină a ziarului o dezmințire cu conținutul precum că: „În numărul 312 din 10 februarie 2011 în „Ziarul de gardă” a fost publicat articolul „La Glodeni, mită pentru procurori” prin care procurorii Procuraturii raionului Glodeni Ion Crișciuc și Constantin Cojocaru au fost învinuiți de estorcare de bani și luare de mită...” nu corespunde adevărului. A încasat de la redacția P.P. „Ziarul de Gardă” SRL în beneficiul intimaților prejudiciul moral în mărime de 250000 lei pentru fiecare.

Instanța de apel a modificat hotărârea primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și a micșorat cuantumul prejudiciului moral, încasat din contul recurentului în beneficiul intimaților de la 250000 lei până la 10000 lei pentru fiecare, iar în rest a menținut hotărârea primei instanțe. A respins recursul declarat de P.P. „Ziarul de Gardă” SRL împotriva încheierii judecătoreiei Centru mun.Chișinău din 19 iulie 2011 cu menținerea acestei încheieri.

Ambele instanțe au motivat soluția prin faptul, că informația răspândită de recurent se referă direct la intimați, deoarece în publicație sunt indicate numele de familie a acestora și aceasta se referă la persoana intimaților și are un caracter defăimător.

Aplicând norma de drept material, în speță, instanțele s-au referit la prevederile art. 16 alin.(2) și alin.(8) Cod civil.

Conform art. 16 alin. (2) și alin.(8) Cod civil, orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

Orice persoană în a cărei privință a fost răspândită o informație ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională este în drept, pe lângă dezmințire, să ceară repararea prejudiciului material și moral cauzat astfel. Cuantumul

despăgubirilor pentru prejudiciul moral trebuie să fie rezonabil și să se determine ținându-se cont de:

- a) caracterul informațiilor răspândite;
- b) sfera de răspândire a informațiilor;
- c) impactul social asupra persoanei;
- d) gravitatea și întinderea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate;
- e) proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația a fost lezată;
- f) gradul de vinovăție al autorului prejudiciului;
- g) măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate;
- h) publicarea rectificării, replicii sau dezmințirii până la pronunțarea hotărârii judecătorești;
- i) alte circumstanțe relevante pentru cazul dat.

Instanța de recurs consideră, că această normă de drept material a fost aplicată eronat de instanțele judecătorești din următoarele.

Instanțele judecătorești care au pronunțat hotărârile contestate, la aplicarea acestei norme de drept material nu au ținut cont de faptul, că afirmațiile care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională sunt acelea care nu corespund realității și discreditează onoarea, demnitatea și reputația persoanei în opinia publică sau în opinia unor persoane din punctual de vedere al respectării legilor, principiilor morale ale societății.

Răspândirea informației care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională, dar care corespunde realității nu dă dreptul reclamantului de a cere dezmințirea acestei informații.

Deasemenea, nu pot fi dezmințite informațiile care se cuprind în hotărârile și sentințele judiciare, depozițiile martorilor adresate anchetei sau instanței de judecată în procesul soluționării unei cauze, în ordonanțele de anchetă și administrative și în alte acte și documente oficiale.

Din ordonanța de încetare a urmăririi penale din 30 noiembrie 2010 pe cauza penală pornită de Procuratura Anticorupție la 4 martie 2010 rezultă, că prezenta cauză penală a fost pornită de către Procuratura Anticorupție la 4 martie 2010 conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 324 alin.(3) lit.a) Cod penal, pe faptul estorcării banilor de către procurorii în Procuratura raionului Glodeni Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion de la cet. Albu Boris pentru neatragerea ultimului la răspundere penală.

Drept temei pentru pornirea cauzei penale a servit cererea cet. Albu Boris privind preținsele acțiuni ilegale ale procurorilor în Procuratura raionului Glodeni Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion, manifestate prin estorcarea mijloacelor bănești pentru clasarea cauzei penale pornite în privința ultimului.

În cadrul urmăririi penale s-a stabilit, că procurorul în Procuratura raionului Glodeni Crișciuc Ion conduce urmărirea penală în cauza penală nr. 2010090012 pornită în baza art. 264/1 Cod penal în privința cet. Albu Boris, care fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat a condus mijloc de transport.

Din momentul aflării cauzei penale la Procuratura raionului Glodeni cet. Albu Boris a fost citat de mai multe ori la procurorul Crișciuc Ion.

La 4 martie 2010 în jurul orelor 15.00 cet. Albu Boris s-a prezentat în biroul de serviciu la procurorul Crișciuc Ion, unde a fost avertizat referitor la neprezentarea la organul de urmărire penală. Albu Boris i-a comunicat procurorului că i-a adus banii. Procurorul Crișciuc Ion a reacționat precum, că nu cunoaște cui și pentru ce Albu Boris a adus banii, explicându-i că în privința lui va fi aplicat art. 55 Cod penal și urmează să achite amendă în sumă de 1000 lei. Apoi, Albu Boris a solicitat întâlnirea cu procurorul Cojocaru Constantin. În aceeași zi, Albu Boris s-a întâlnit cu Cojocaru Constantin, cărui în automobilul său, i-a transmis 100 euro, fără a concretiza pentru ce.

La 9 martie 2010 Albu Boris s-a prezentat la procurorii Procuraturii raionului Glodeni Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion. Apoi s-a dus la farmacia veterinară, amplasată în apropierea Procuraturii raionului Glodeni, unde a pus plicul cu banii în sumă de 200 euro în pachetul din carton de culoare galbenă, spunând vânzătorului să le transmită lui Costea. Apoi, persoana nestabilă de organul de urmărire penală a luat din farmacia veterinară pachetul din carton de culoare galbenă în care era plicul cu bani.

În cadrul percheziției din 9 martie 2010 în biroul de serviciu al procurorilor Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion a fost depistat un pachet de culoare galbenă cu inscripția „Aliben”, iar în pachet a fost depistat un plic din hârtie de culoare albă cu bani în sumă de 200 euro, marcați anterior de către experții DAO al CCCEC. Toate obiectele depistate fiind împachetate și sigilate.

Ulterior, Publicația Periodică „Ziarul de Gardă” SRL la 10 februarie 2011 a publicat articolul în cauză preluând informația din denunțul cetățeanului Boris Albu la CCCEC și respectiv, din ordonanța de încetare a urmăririi penale.

În articol autorul se referă la instrumentarea unei cauze penale pe numele celor doi procurori.

S-a indicat în articol, că cel mai scandalos dosar din 2010 ce viza un caz de corupție, în care erau suspectați tocmai doi procurori de la aceeași procuratură s-a încheiat fără sentință.

Instanța de recurs constată, că articolul publicat nu lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a intimaților.

Aceste relatări nu întrunesc condițiile stabilite la art. 7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Conform art.7 alineatele (1) și (2) Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

(2) Persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții:

- a) este falsă;
- b) este defăimătoare;
- c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

Neîntrunirea condițiilor menționate, la caz, constituie temei de a constata, că intimații, prin relatările din „Ziarul de Gardă” nu au fost defaimați și nu necesită restabilirea lor în drepturi.

Mai mușt ca atât, persoanele vizate exercitau funcții publice și erau subiecții, care puteau fi supuși criticii în baza legii menționate.

Conform art. 9 alin.(4) Legea nominalizată, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

Stipulările din această normă de drept sunt relevante în speță, deoarece funcționarii publici pot fi supuși criticii de către mass-media privind modul în care ei își onorează obligațiile de serviciu și în acest caz critica constituie o garanție a responsabilității și onestității executării de către aceștea a obligațiilor lor de serviciu.

Instanța de recurs, menționând aceasta ține cont de tonul echilibrat al informației relatate în Publicația Periodică, de limbajul moderat utilizat de faptul relatării informației cu bună credință, care se află în concordanță cu principiile jurnalistului (hotărîrea CEDO din 23 octombrie 2007, cazul “Flux” și Samson împotriva Moldovei; hotărîrea CEDO din 11 octombrie 2005, cazul Savițchi împotriva Moldovei).

În acest context instanța de recurs reține, că intimații nu au demonstrat contrariul întru susținerea argumentelor invocate, ci s-au referit la caracterul defăimător al conținutului integral al articolului din ziar, fără a menționa careva pasaje.

Faptul că în articol sunt nominalizați intimații prin reluare din conținutul ordonanței de încetare a urmăririi penale nu constituie temei pentru a considera, că autorul relatării din ziar a neglijat obligațiile și responsabilitățile prevăzute în art. 16 Cod civil și art. 10 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Exprimările din ziarul în cauză poartă caracter limitat în pofida faptului, că relatarea ține de un interes public.

Limitele prevăzute de art. 16 Cod civil și art.10 din Convenție nu au fost depășite de autorul publicației și la caz, publicația nu poartă răspundere pentru relatările publicate.

În acest sens, instanțele de judecată incorect au concluzionat asupra faptului, că Publicația Periodică „Ziarul de Gardă” prin publicarea articolului dat a lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională a intimaților și au pronunțat hotărâri neîntemeiate.

Reiterînd cele menționate, instanța de recurs consideră, că concluzionarea incorectă și interpretarea eronată a normelor de drept material enunțate de către instanțele judecătorești constituie temei de casare a hotărârilor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiate.

Cu referire la cerința din recurs de a casa încheierea judecătoriei sect. Centru mun. Chișinău din 19 iulie 2011, instanța de recurs conchide că această încheiere

a fost atacată cu recurs în Curtea de Apel Chișinău și prin decizia din 7 decembrie 2011 a fost menținută și nu poate fi atacată repetat.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul, că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre prin care acțiunea se respinge,

În conformitate cu art. 419, art. 445 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Publicația Periodică „Ziarul de Gardă” SRL.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 7 decembrie 2011 și hotărârea judecătorei Centru mun.Chișinău din 1 august 2011, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion împotriva Publicației Periodice „Ziarul de Gardă” SRL cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge acțiunea depusă de Cojocaru Constantin și Crișciuc Ion împotriva Publicației Peruiodice „Ziarul de Gardă” SRL cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nicolae Clima

Vera Macinskaia

Svetlana Caitaz

Ghenadie Nicolaev